

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan työntekijäin eläkeläisiä muutettavaksi siten, että eläketurvakeskus lopettaisi luottovakuutusliikkeen harjoittamisen. Eläketurvakeskus ei myöntäisi uusia luottovakuutuksia eikä lisäisi voimassa olevista luottovakuutussopimuksista aiheutuvia vastuitaan 31 päivän joulukuuta 1993 jälkeen. Sanottuna ajankohtana voimassa oleva luottovakuutusvastuu jäisi eläketurvakeskuksen kannettavaksi ja eläketurvakeskus vapautuisi tästä vastuusta pääosin 12 vuoden kuluessa. Esityksen mukaan eläketurvakeskus saisi kuitenkin luovuttaa luottovakuutuskantansa sellaiselle kotimaiselle vakuutusyhtiölle, jolla on toimilupa luottovakuutusliikkeen harjoittamiseen ja jonka osakkaana eläketurvakeskus on.

Eläketurvakeskuksen luottovakuutusvastuusta edellä mainitun siirtymäkauden aikana aiheutuvista kustannuksista vastaisivat työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain sekä eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain mukaista toimintaa harjoittavat eläkeläiset siltä osin kuin eläketurvakeskuksen

luottovakuutusliikkeen varat eivät niihin riittäisi. Nämä kustannukset otettaisiin huomioon työeläkevakuutusmaksun suuruutta määrittäessä. Yrittäjien eläkelain, maatalousyrittäjien eläkelain ja merimieseläkelain mukaiseen työeläkemaksuun kustannuksia ei sisällytettäisi.

Työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkesäätiöiden ja eläkekassojen luottovakuutuspakko poistuisi edellä mainittujen muutosten johdosta. Eläkesäätiölakiin ehdotetaan otettaviksi säännökset siitä, miten säätiöiden on varmuudeltaan entistä vastaavalla tavalla katettava eläkevastuunsa ja turvattava sijoitustensa arvon säilyvyys. Eläkesäätiölain muutos edellyttää enimmillään sellaista 12 vuoden ylimenokautta, josta ehdotetaan säädettäväksi työntekijäin eläkelain muutoksen yhteydessä.

Lisäksi ehdotetaan, että eräisiin muihin työeläkelakeihin tehtäisiin työntekijäin eläkelain muuttamisesta johtuvat teknisluonteiset tarkistukset.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1	2. Laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelain muuttamisesta	14
YLEISPERUSTELUT	3	3. Laki eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain 7 §:n muuttamisesta	14
1. Nykytila	3	4. Laki yrittäjien eläkelain 9 ja 17 §:n muuttamisesta	15
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	3	5. Laki maatalousyrittäjien eläkelain 10 ja 19 §:n muuttamisesta	15
3. Esityksen vaikutukset	4	6. Laki eläkesäätiölain muuttamisesta	16
4. Asian valmistelu	5	LIITE	19
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	5	Rinnakkaistekstit	19
YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT	5	1. Laki työntekijöiden eläkelain muuttamisesta	19
1. Lakiehdotusten perustelut	5	2. Laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelain muuttamisesta	24
1.1. Työntekijöiden eläkelaki	5	3. Laki eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain 7 §:n muuttamisesta	25
1.2. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelaki	7	4. Laki yrittäjien eläkelain 9 ja 17 §:n muuttamisesta	26
1.3. Eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelaki	7	5. Laki maatalousyrittäjien eläkelain 10 ja 19 §:n muuttamisesta	27
1.4. Yrittäjien eläkelaki	7	6. Laki eläkesäätiölain muuttamisesta	28
1.5. Maatalousyrittäjien eläkelaki	7		
1.6. Eläkesäätiölaki	7		
2 b luku. Työntekijöiden eläkelain mukaista eläketurvasta aiheutuvan eläkevastuun kattaminen	7		
2. Voimaantulo	11		
LAKIEHDOTUKSET	11		
1. Laki työntekijöiden eläkelain muuttamisesta	11		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Työntekijäin eläkelaisissa (395/61) tarkoitettua toimintaa harjoittavat eläkelaitoksina sanotun lain mukaisen erityisen toimiluvan saaneet vakuutusyhtiöt, vakuutuskassalaissa (1164/92) tarkoitettut eläkekassat ja yksittäisten työnantajien perustamat eläkesäätiölain (469/55) alaiset eläkesäätiöt.

Olenaisena osana voimassa olevan lainsäädännön mukaista lakisääteistä eläketurvaa on ollut, ettei eläkkeensaaja saa menettää eläkettään, vaikka työnantaja asetetaan konkurssiin. Työeläkelaitoksen vastuunkantokyvyn varmistamisen yhtenä osana on ollut eläketurvakeskuksesta otettava luottovakuutus. Luottovakuutusta on lisäksi voitu käyttää työeläkelaitosten antamien lainojen vakuutena.

Työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkekassoille ja eläkesäätiöille luottovakuutuksen ottaminen on ollut pakollista. Pakollisuus on koskenut säätiöiden ja kassojen omaisuuden vakuudeksi otettavaa sijoitusluottovakuutusta ja säätiöiden vastuuvakuuksen vakuudeksi otettavaa luottovakuutusta. Eläketurvakeskus on ollut velvollinen myöntämään kassoille ja säätiöille edellä mainitut vakuutukset.

Luottovakuutuksen kokonaisvastuu oli vuoden 1992 päätyttyä 37 miljardia markkaa. Vastuu jakautui siten, että takaisinlainojen vakuutena oli 19 miljardia markkaa, muiden lainojen vakuutena 4 miljardia markkaa. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen reaalikatteen vakuutena oli 11 miljardia markkaa, ja muuta vastuuta oli 3 miljardia markkaa. Kokonaisvastuusta vastavakuudet kattoivat 22 miljardia markkaa, ja 15 miljardia markkaa oli vakuutustekniikkaan perustuen eläketurvakeskuksen vastuulla ilman vastavakuuksia. Suurin yksittäinen vastuumäärä ilman vastavakuutta on 220 miljoonaa markkaa. Tästä vastuumäärästä eläketurvakeskus ja sen suomalaiset jälleenvakuutuksenantajat vastaavat puoliksi.

Luottovakuutuksen maksutulo oli vuonna 1992 254 miljoonaa markkaa ja korvaukset 1 045 miljoonaa markkaa. Vuoden 1993 vakuutusmaksutulon määräksi arvioidaan 300 mil-

joonaa markkaa ja korvausten määräksi 1 miljardi markkaa. Kuluvaan vuoden tuloksen ennakoidaan muodostuvan 800 miljoonaa markkaa tappiolliseksi.

Väliaikaiseksi säädetyn työntekijäin eläkelain 13 b §:n (563/92) nojalla on vuoden 1993 työeläkemaksuun sisällytetty eläkelaitoksilta perittävä 0,3 prosenttiyksikön suuruinen maksu luottovakuutuksesta aiheutuvien kulujen peittämiseksi. Tästä arvioidaan kertyvän 360 miljoonaa markkaa. Loppuosa eläketurvakeskuksen harjoittamasta luottovakuutusliikkeestä vuosina 1992 ja 1993 aiheutuvista tappioista, runsas 1 miljardi markkaa, olisi voimassa olevan lain mukaan perittävissä vuoden 1994 työeläkevakuutusmaksussa.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Vuonna 1989 alkanut luottovakuutuksen korvausmenon kasvu on vaarantanut liikkeen vakavaraisuuden, mitä ei ole pystytty luottovakuutuksen maksunkorotuksin korjaamaan. Työntekijäin eläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (563/92) ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (564/92) perusteella eläketurvakeskuksen toiminnan kulujen peittämiseksi kerättäviä varoja voidaan vuosina 1993 ja 1994 käyttää luottovakuutusliikkeessä vuosina 1992 ja 1993 syntyvien tappioiden peittämiseen. Jotta tästä vuoden 1994 työeläkemaksuun tulevaa korotusta voitaisiin pienentää, sääntelyä esitetään jatkettavaksi vuoden 1995 loppuun.

Esityksessä ehdotetaan työntekijäin eläkelakia muutettavaksi siten, että eläketurvakeskus lopettaisi luottovakuutusliikkeen harjoittamisen. Esityksen mukaan eläketurvakeskus ei myöntäisi uusia luottovakuutuksia eikä lisäisi voimassa olevista luottovakuutussopimuksista aiheutuvia vastuitaan 31 päivän joulukuuta 1993 jälkeen. Sanottuna ajankohtana voimassa oleva luottovakuutusvastuu jäisi eläketurvakeskuksen kannettavaksi, ja eläketurvakeskus va-

pautuisi tästä vastuusta pääosin 12 vuoden kuluessa. Vastuu lainan vakuutena olevasta luottovakuutuksesta vähenisi vuoden 1993 lopussa olevasta määrästä lainan lyhennysohjelman mukaisesti. Vastuu muista luottovakuutuksista alenisi vuosittain yhdellä kahdestoistaosalla vuoden 1993 lopussa olevasta määrästä siten, ettei vastuuta enää vuoden 2005 lopussa olisi. Lainojen takaisinmaksun sekä korvattujen vahinkojen ja vakuuksien uudelleenjärjestelyjen kautta luottovakuutusvastuun arvioidaan alenevan siten, että eläketurvakeskuksen nettovastuu takaisinlainauksen luottovakuutuksista olisi vuoden 2005 päättyessä runsaat 2 miljardia markkaa.

Eläketurvakeskuksen luottovakuutusvastuusta edellä mainitun siirtymäkauden aikana aiheutuvista kustannuksista vastaisivat työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) sekä eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (662/85) mukaista toimintaa harjoittavat eläkelaitokset siltä osin kuin eläketurvakeskuksen luottovakuutusliikkeen varat eivät siihen riittäisi, ja nämä kustannukset otettaisiin huomioon eläkevakuutusmaksun suuruutta määrittäessä. Tältä osin maksu kohdistettaisiin kokonaan työnantajien kustannettavaksi eikä sitä otettaisi huomioon työntekijäin eläkemaksussa.

Eläketurvakeskus voisi myös sopia sille jäävän luottovakuutuskannan luovuttamisesta sellaiselle kotimaiselle vakuutusyhtiölle, jolla on toimilupa luottovakuutusliikkeen harjoittamiseen ja jonka osakkaana se on. Eläketurvakeskus vastaisi tällöinkin luovutetusta vakuutuskannasta aiheutuvista tappioista edellä mainitun siirtymäkauden loppuun, ja tappiot kustannettaisiin työeläkemaksun kautta. Vakuutusyhtiön osakkuuden hankkimisesta aiheutuvat kulut eläketurvakeskus saisi vuosina 1994—1998 lukea edellä tarkoitetun luottovakuutusliikkeen kuluihin.

Lisäksi ehdotetaan, että lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelakiin ja eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelakiin tehtäisiin esityksen johdosta tarpeelliset muutokset.

Maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) ja yrittäjien eläkelain (468/69) sekä merimieseläkelain (72/56) mukaista toimintaa harjoittavat eläkelaitokset eivät osallistuisi eläketurvakeskuksen luottovakuutusliikkeen tappioiden kustantamiseen. Maatalousyrittäjien eläkelakia ja yrittä-

jien eläkelakia ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei esitys vaikuttaisi näiden lakien mukaiseen vakuutusmaksuun.

Eläkesäätiölakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lakiin otettaisiin säännökset siitä, millä tavoin eläkesäätiöt turvaavat kykynsä vastata työntekijäin eläkelain mukaisista eläkesitoumuksistaan eläketurvakeskuksen luottovakuutuksen antaman turvan poistuessa.

Eläkesäätiöiden olisi ensiksikin katettava eläkevastuunsa pääasiallisesti samalla tavalla kuin eläkevakuutusyhtiöt ja eläkekassat. Eläkesäätiötoiminnan erityisluonteen vuoksi säätiöiden oikeutta sijoittaa katteeseen sellaista omaisuutta, jonka arvo perustuu työnantajan toimintaan, rajoitettaisiin vakuutusyhtiölaista ja vakuutuskassalasta poikkeavalla tavalla. Esityksellä pyritään vähentämään riskiä, joka aiheutuu säätiön sidonnaisuudesta työnantajan toimintaan.

Toiseksi eläkesäätiön olisi järjestettävä toimintansa vakuutettuja etuja turvaavaksi erityisellä työnantajan asettamalla vakuudella, jolla pyritäisiin varmistamaan säätiön toiminta erityisesti silloin, kun työnantaja jättää kannatusmaksut suorittamatta tai kun säätiön eläkevastuu toteutuu ennalta laskettua suurempana.

Eläkesäätiöiden toiminnan erityisluonteesta johtuvat, täydentävät määräykset esitetään annettaviksi sosiaali- ja terveysministeriön määräyksillä.

Eläkekassoja koskevaan sääntelyyn ei ole todettu tarvetta tehdä muutoksia luottovakuutuslainsäädännön poistuessa, koska vakuutuskassalaki jo nykyisin sisältää riittävät säännökset kassojen eläkevastuun kattamisvelvollisuudesta ja toiminnan turvaavuudesta.

3. Esityksen vaikutukset

Esitetyillä muutoksilla ei olisi välittömiä valtiontaloudellisia vaikutuksia.

Nykyisen taloudellisen laman jatkuessa on odotettavissa, etteivät eläketurvakeskuksen luottovakuutusliikkeen vakuutusmaksut ja muut varat riitä liikkeestä aiheutuviin korvausmenoihin lähivuosina. Voidaan kuitenkin pitää todennäköisenä, että luottovakuutuksesta aiheutuva korvausmeno asettuu laman päätyttyä tasolle, jolla vakuutuskannan oma vakuutusmaksutulo riittää korvausten suorittamiseen. Koska luottovakuutusliikkeen tappiot kustannetaan työeläkemaksun kautta, maksuun tulee

lähivuosina tästä aiheutuvaa korotusta. Korotustarvetta ei kuitenkaan pystytä tässä vaiheessa tarkoin arvioimaan.

Vakuutusyhtiön, jolle eläketurvakeskus voisi esityksen mukaan siirtää luottovakuutuskantansa, oman pääoman tarpeen on arvioitu olevan 250 miljoonaa markkaa. Eläketurvakeskuksen osuus sanotusta määrästä olisi 120 miljoonaa markkaa. Suunnitelmien mukaan muun osan pääomasta merkitsisivät työeläkelaitokset. Eläketurvakeskuksen osuus vakuutusyhtiön osakepääomasta olisi myös kustannettava työeläkemaksun kautta. Rasitus jaettaisiin tasan vuosille 1994—1998.

Eläketurvakeskus on tähän saakka perinyt eläkesäätiöiltä ja työnantajilta luottovakuutusmaksua. Ehdotettujen muutosten toteutuessa maksu korvautuu siirtymäkauden aikana luottovakuutuksen tilalle tulevista järjestelyistä aiheutuvilla kustannuksilla. Nämä kustannukset saattavat olla luottovakuutuksesta aiheutuvia kustannuksia alemmatkin sen mukaan, miten eläkesäätiöt järjestävät toimintansa.

4. Asian valmistelu

Esitys perustuu eläketurvakeskuksen teke-

mään ehdotukseen. Asiasta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Avustuskassojen Yhdistykseltä, Eläkesäätiöyhdistykseltä, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitolta, Suomen Yrittäjien Keskusliitolta, Työeläkelaitosten Liitolta sekä työmarkkinajärjestöiltä. Lausunnoissa esitetyt huomautukset on pyritty mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon esitystä valmisteltaessa.

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä. Valmistelun yhteydessä on useaan kertaan kuultu eläketurvakeskusta ja muita asiaan liittyviä tahoja.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Sosiaali- ja terveysministeriössä on parhailaan vireillä eläkesäätiölain kokonaisuudistus. Uudistusta valmistelee kesäkuussa 1992 asetettu eläkesäätiötoimikunta, jonka määräaika päättyy vuoden 1993 lopussa. Kokonaisuudistuksen yhteydessä tarkistetaan eläkesäätiöiden vastuun kattamista ja toiminnan turvaavuutta koskevat säännökset.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Työntekijäin eläkelaki

12 §. Pykälän 1 momentin 2 kohdassa ehdotetaan korjattavaksi joustavaa eläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön uudistamisen yhteydessä syntynyt tekniluonteinen virhe.

Pykälän 1 momentin 5 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläketurvakeskuksen kustannuksiin voitaisiin lukea myös luottovakuutustoiminnasta aiheutuvat kulut. Vastavasti eläketurvakeskuksen tuloksi luettaisiin eläkelaitosten sille 13 b §:n mukaisesti luottovakuutustoiminnan tappioiden peittämiseksi suorittamat kustannusosuudet. Samoin luettaisiin eläketurvakeskuksen tuloksi luottovakuutustoiminnan harjoittamiseksi perustettavan vakuutusyhtiön sille mahdollisesti maksamat osingot.

Muutoksesta huolimatta eläketurvakeskuksen varsinaisesta toiminnasta aiheutuvat kustannukset jaettaisiin eläkelaitosten kesken kuten nykyisinkin. Yrittäjien eläkelain, maatalousyrittäjien eläkelain ja merimieseläkelain mukaista toimintaa harjoittavat eläkelaitokset eivät osallistuisi luottovakuutuksesta aiheutuviin kuluihin, vaan nämä kulut jakautuisivat 13 b §:n mukaisesti.

12 a §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei työttömyyskassojen keskuskassan vakuutusmaksussa otettaisi huomioon luottovakuutuksesta aiheutuvaa korotusta työeläkevakuutusmaksuun.

12 b §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan korvattavan viittaus tällä lailla kumottavan väliaikaisen lain 13 b §:ään sanomalla, ettei luottovakuutustoiminnasta aiheutuvaa korotusta työeläkevakuutusmaksuun otettaisi huo-

mioon työntekijäin eläkemaksua vahvistettaessa.

13 §. Voimassa olevan lain 13 pykälässä säädetään luottovakuutuksesta. Säännös ehdotetaan kumottavaksi muun kuin sen 1 ja 5 momentin osalta. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vakuutusmaksuvastuuseen ja korvausvastuuseen syntyvän vajauksen vakuudeksi voitaisiin eläketurvakeskuksen luottovakuutuksen sijasta asettaa luoteloituksi katteeksi kelpaava vakuus. Voimassa olevan lain 5 momentin säännökset siirrettäisiin 13 b §:n 3 momenttiin.

13 a §. Eläketurvakeskuksen luottovakuutuksesta vuosina 1992 ja 1993 aiheutuneiden tapioiden kustantamisesta työeläkemaksulla on säädetty laki työntekijäin eläkelain väliaikaisesta muuttamisesta (563/92). Laki tuli voimaan 15 päivänä heinäkuuta 1992 ja sitä on muutettu 18 päivänä joulukuuta 1992 (1323/92). Väliaikainen laki ehdotetaan kumottavaksi ja sen säännökset otettavaksi tähän pykälään. Tarpeettomaksi käyneet viittaukset vuosiin 1992 ja 1993 poistettaisiin. Lisäksi säännösten voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi yhdellä vuodella eli vuoden 1995 loppuun. Tällöin voitaisiin luottovakuutustoiminnasta vuosina 1992 ja 1993 aiheutuneita kustannuksia siirtää perittäväksi myös vuodelle 1995.

13 b §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että eläketurvakeskus lopettaisi luottovakuutusliikkeen harjoittamisen 31 päivänä joulukuuta 1993 siten, ettei uusia vakuutuksia mainitun ajankohdan jälkeen myönnettäisi eikä lisättäisi tällöin voimassa olevista vakuutussopimuksista johtuvia vastuuta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, miten eläketurvakeskuksen on vähennettävä vastuutaan kestoaltaan erilaisten luottovakuutusitoumusten osalta. Vastuu lainan vakuutena olevasta luottovakuutuksesta vähenisi vuoden 1993 lopussa olevasta määrästä lainan lyhennysohjelman mukaisesti. Vastuu muista luottovakuutuksista alenisi vuosittain yhdellä kahdestoistaosalla vuoden 1993 lopussa olevasta määrästä siten, ettei vastuuta enää vuoden 2005 lopussa olisi. Kun eläkekassojen ja eläkesäätiöiden luottovakuutuksen ottamispakko poistuu, vakuutuksenottajalla on oikeus alentaa luottovakuutusvastuuta sanottua nopeammin tai lopettaa vakuutus välittömästi lain tultua voimaan kattamalla eläkevastuu laissa säädetyllä muulla tavalla.

Pykälän 3 momentin säännös vastaisi nykyisen lain 13 §:n 5 momenttia.

Pykälän 4 momentin mukaan eläkelaitokset vastaisivat vuoden 2005 loppuun eläketurvakeskuksen luottovakuutuskannan loppuun selvittämisestä aiheutuvista kustannuksista siltä osin kuin kannan vakuutusmaksut ja muut tuotot ja varat eivät siihen riittäisi. Työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten lisäksi näihin kustannuksiin osallistuisivat myös työeläkekassa ja esiintyvien taiteilijoiden eläkekassa. Eläkelaitoksille aiheutuvat kulut otettaisiin vastaavasti huomioon työeläkevakuutusmaksussa vuoden 2005 loppuun. Eläketurvakeskus saisi vuosittain peria eläkelaitoksilta työeläkemaksuun sisällytetyn osuuden sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti. Vuoden 2005 lopussa vielä voimassa oleva luottovakuutuskanta jäisi eläketurvakeskuksen vastuulle.

Pykälän 5 momentin mukaan eläketurvakeskus saisi luovuttaa luottovakuutuskantansa perustettavalle kotimaiselle vakuutusyhtiölle, jolla on toimilupa luottovakuutusliikkeen harjoittamiseen ja jonka osakkaana eläketurvakeskus olisi. Kannanluovutuksen jälkeenkin eläketurvakeskus vastaisi luovutetusta vakuutuskannasta vastaanottavalle vakuutusyhtiölle aiheutuvista tappioista ja eläkelaitosten vastuu eläketurvakeskukseen nähden aiheutuvista kuluista säilyisi vuoden 2005 loppuun vastaavasti kuin 4 momentissa säädetään.

Pykälän 6 momentin mukaan eläketurvakeskukselle mainitun vakuutusyhtiön osakkeiden hankkimisesta vuonna 1993 aiheutuva kustannus, arviolta 120 miljoonaa markkaa, sisällytettäisiin 4 momentissa tarkoitettuihin luottovakuutuksen kustannuksiin. Kulu jaettaisiin tasan vuosille 1994—1998.

14 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus luottovakuutuksen antamiseen eläketurvakeskuksen tehtävänä.

Voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Luottovakuutustoimintaa harjoittava vakuutusyhtiö, jonka osakkaiksi eläketurvakeskus ja työeläkelaitokset tulisivat, on tarkoitus perustaa välittömästi. Eläketurvakeskuksella olisi oikeus ryhtyä tarpeellisiin toimiin osakkuuden hankkimiseksi yhtiöstä sekä luottovakuutuskannan luovuttamiseksi perustettavalle yhtiölle.

Jotta luottovakuutuskanta voisi siirtyä vastaanottavalle yhtiölle heti lain tultua voimaan,

ehdotetaan voimaantulosäännöksen 4 momentissa säädettäväksi, että sosiaali- ja terveysministeriö saisi vakuutusyhtiölain 16 luvun 3 §:n 4 momentin säännöksistä poiketen vahvistaa vakuutuskannan siirtymiselle aikaisemman ajankohdan kuin päätöksen antamispäivän.

1.2. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelaki

1 §. Pykälän 1 momentin viittaussäännökset ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan ehdotettuja muutoksia työntekijöiden eläkelakiin.

9 a §. Uudessa 9 a §:ssä on viittaus työntekijöiden eläkelakiin eläkelaitosten vastuusta eläketurvakeskuksen luottovakuutuksesta aiheutuvien kulujen osalta. Näin ollen myös työeläkekassa osallistuisi eläketurvakeskuksen luottovakuutustoiminnasta mahdollisesti aiheutuvien tappioiden kustantamiseen.

Voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulevaisuuteen 1 päivänä tammikuuta 1994.

1.3. Eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelaki

7 §. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä olisi myös viittaus työntekijöiden eläkelakiin eläkelaitosten vastuuseen eläketurvakeskuksen luottovakuutuksesta aiheutuvien kulujen osalta.

Voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulevaisuuteen 1 päivänä tammikuuta 1994.

1.4. Yrittäjien eläkelaki

9 §. Yrittäjien eläkelakia on väliaikaisesti muutettu (566/92) niin, ettei sanotun lain mukaista maksuprosenttia vahvistettaessa oteta huomioon luottovakuutusta varten perittävää maksun osaa. Laki tuli voimaan 15 päivänä heinäkuuta 1992 ja lakia (1325/92) on jatkettu 31 päivään joulukuuta 1994 saakka. Tällä lailla on tarkoitus kumota väliaikainen laki ja ottaa väliaikaisen lain säännökset tähän pykälään.

17 §. Pykälässä olevat viittaussäännökset muutettaisiin vastaamaan ehdotettuja työnteki-

jien eläkelain muutoksia. Pykälästä poistettaisiin tarpeettomana viittaus eläketurvakeskuksen luottovakuutukseen.

Voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulevaisuuteen 1 päivänä tammikuuta 1994.

1.5. Maatalousyrittäjien eläkelaki

10 §. Maatalousyrittäjien eläkelakia on väliaikaisesti muutettu (565/92) niin, ettei sanotun lain mukaista perusprosenttia vahvistettaessa oteta huomioon luottovakuutusta varten perittävää maksun osaa. Laki tuli voimaan 15 päivänä heinäkuuta 1992 ja lakia on jatkettu 31 päivään joulukuuta 1994 saakka (1324/92). Tällä lailla on tarkoitus kumota väliaikainen laki ja ottaa väliaikaisen lain säännökset tähän pykälään.

19 §. Pykälässä olevat viittaussäännökset muutettaisiin vastaamaan ehdotettuja työntekijöiden eläkelain muutoksia.

Voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulevaisuuteen 1 päivänä tammikuuta 1994.

1.6. Eläkesäätiölaki

7 b §. Koska työntekijöiden eläkelakiin ehdotetaan uuden 13 b §:n mukaan eläketurvakeskus ei saisi enää 31 päivän joulukuuta 1993 jälkeen myöntää uusia luottovakuutuksia eikä lisätä aikaisemmista sopimuksista aiheutuvia vastuitaan, ehdotetaan 7 b §:n 2 momentin 6 ja 8 kohdasta poistettavaksi eläketurvakeskuksen myöntämä luottovakuutus katteeksi kelpaavista omaisuus- ja vakuuslajeista. Voimaantulosäännöksen 3 momentin mukaan luetteloi tuun katteeseen saataisiin kuitenkin sisällyttää eläketurvakeskuksen ennen tämän lain voimaantuloa myöntämä luottovakuutus.

Momentin 8 kohtaan ehdotetaan lisäksi tehtäväksi muutos, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voisi hyväksyä muitakin arvonpapereita tai sitoumuksia vastuuvajauksen vakuudeksi. Tällainen sitoumus olisi esimerkiksi kiinnitetty haltijavelkakirja.

2 b luku. Työntekijöiden eläkelain mukaisesta eläketurvasta aiheutuvan eläkevastuun kattaminen

Säännökset, jotka koskevat työntekijöiden elä-

kelain mukaisesta eläketurvasta aiheutuvan eläkevastuun kattamista, ehdotetaan annettaviksi lakiin lisättävässä uudessa 2 b luvussa.

7 d §. Voimassa olevassa laissa ei ole säännöksiä siitä, kuinka paljon ja miten työnantajan on suoritettava kannatusmaksuja eläkesäätiölle. Kannatusmaksuilla tarkoitetaan kaikkia työnantajan suorituksia säätiölle. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että työnantajan on suoritettava vuosittain kannatusmaksuja tai asetettava 7 b §:n 2 momentin 8 kohdassa tarkoitettuja vakuuksia vastuuvajauksen täyttämiseksi niin paljon, että ne yhdessä eläkesäätiön muiden tuottojen kanssa riittävät peittämään eläkevastuun vuotuisen muutoksen ja eläkkeistä aiheutuneet suoritukset sekä eläkesäätiön muut kulut. Muita kuluja ovat esimerkiksi sijoitustoiminnan kulut ja hoitokulut. Kannatusmaksut olisi suoritettava tai vakuudet asetettava vuosittain vähintään kolmessa erässä.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaisi 2 momentin mukaan tarkemmat määräykset pykälän soveltamisesta. Kyseeseen tulisivat lähinnä määräykset kannatusmaksuerien suorittamisajankohdasta ja erien suuruudesta.

7 e §. Voimassa olevassa laissa ei ole säännöksiä siitä, miten työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisesta eläketurvasta tai saman lain 11 §:n mukaisesti rekisteröidyistä lisäeduista aiheutuva eläkevastuu on katettava. Puutteen korjaamiseksi ehdotetaan tässä pykälässä annettavaksi asiaa koskevat säännökset.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että eläkesäätiön on katettava työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisesta eläketurvasta ja saman lain 11 §:n mukaisesti rekisteröidyistä lisäeduista aiheutuva eläkevastuu ja luetteloitava kate noudattaen vastaavasti, mitä 7 b §:n 2—4 momentissa säädetään vapaaehtoisten lisätulojen kattamisesta ja luetteloimisesta.

Riippuvuudesta työnantajan toimintaan aiheutuvan riskin vähentämiseksi pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että luetteloituun katteeseen saataisiin sisällyttää 7 b §:ssä tarkoitettua sellaista omaisuutta, jonka arvo perustuu pääosin työnantajan toimintaan, enintään 40 prosenttia eläkesäätiön eläkevastuun määrästä. Tällaisella omaisuudella tarkoitettaisiin esimerkiksi kiinteistöä, jossa työnantaja toimii, sekä velkasitoumuksia, joiden vakuutena on mainittunlainen kiinteistö. Työnantajayhtiön osakkeita ei sen sijaan pidettäisi tässä momentissa tarkoitettuna omaisuutena, koska ne eivät olisi

katekelpoisia. Momentissa tarkoitettu 40 prosentin rajoitus ei koskisi luetteloituun katteeseen kelpaavia työnantajalta olevia sellaisia velkakirjasaamisia, joilla on työnantajasta riippumaton vakuus kuten pankkitakaust.

Yllä selostettua 7 e §:n 2 momentissa tarkoitettua rajoitusta ehdotetaan lisäksi täydennettäväksi siten, että yhden toiminnallisen kokonaisuuden muodostavan kohteen arvo saisi kuitenkin olla enintään 15 prosenttia säätiön eläkevastuun määrästä. Toiminnallisella kokonaisuudella tarkoitetaan esimerkiksi tehdaskiinteistöä tai muuta kohdetta, joka voi myös koostua useammasta kiinteistöstä ja jota voidaan työnantajan toiminnan luonne huomioon ottaen pitää erillisenä kokonaisuutena. Mikäli kiinteistöt sijaitsevat eri puolilla maata eivätkä niiden toiminnot liity toisiinsa, ne muodostavat kukin erikseen oman toiminnallisen kokonaisuutensa. Pykälässä ehdotettua 15 prosentin rajoitusta sovellettaessa mukaan luettaisiin sekä säätiön suoraan omistama työnantajan käytössä olevan kiinteistö että ne velkasitoumukset, joiden vakuutena kiinteistö on.

Luetteloituun katteeseen sisältyvät arvopaperit ja sitoumukset on pykälän 3 momentin mukaan säilytettävä erillään 7 b §:ssä tarkoitusta vapaaehtoisten lisätulojen luetteloidusta katteesta ja eläkesäätiön muusta omaisuudesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö voisi 4 momentin mukaan erityisistä syistä myöntää poikkeuksia 2 momentin säännöksistä. Poikkeuksia myönnettäisiin lähinnä tilanteissa, joissa eläkesäätiön luetteloituun katteeseen sisältyisi 2 momentissa tarkoitettulla tavalla työnantajan toimintaan liittyvää omaisuutta yli mainitun lainkohdan mukaisten rajoitusten ja joissa tällainen omaisuus ei olisi vaikeuksista heti realisoitavissa. Eläkesäätiölle annettaisiin tällöin mahdollisuus määräjassa sopeuttaa tilanteensa vastaamaan laissa säädettyjä rajoituksia.

7 f §. Pykälässä säädetäisiin eläkesäätiön velvollisuudesta turvata säätiössä vakuutetut edut laajemmin kuin 7 e §:n mukainen katesäännöstö vaatii. Pykälän 1 momentin mukaan säätiön olisi ensi sijassa työnantajan asettamalla vakuudella järjestettävä toimintansa siten, että syntyy vakuutettuja etuja turvaava suhde säätiön sitoumusten ja vastuukyvyn välillä. Vakuudella tarkoitettaisiin muun muassa pankkitakausta. Sosiaali- ja terveysministeriö voisi harkintansa mukaan antaa säätiölle luvan käyttää muitakin keinoja kuin vakuutta vakuutettuja etuja turvaavan suhteen luomiseksi.

Pykälässä säädetty vakuus on tarkoitettu täydentämään 7 e §:n mukaista katesäännöstöä ja turvaamaan vakuutettuja etuja varsinaisen katteen lisäksi. Ylimääräistä vakuutta voidaan tarvita esimerkiksi silloin, kun työnantaja jättää kannatusmaksut suorittamatta tai jos säätiön eläkevastuu toteutuu laskettua suurempana.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 1 momentin mukaisen vakuuden vähimmäismäärästä. Vakuuden vähimmäismäärä olisi neljä kahdestoistaosaa eläkesäätiön vuoden vastuumeinoista tai 15 prosenttia säätiön eläkevastuun määrästä sen mukaan, kumpi on pienempi. Vakuuden olisi kuitenkin oltava aina vähintään 500 000 markkaa. Markkamääräinen alaraja on tarpeen sen vuoksi, että säätiöllä jo toiminnan alkuvaiheessa olisi riittävä vakuus ja että kaikkein pienimmillä säätiöillä vakuus kattaisi paremmin vastuumeinojen vuosittaisen vaihtelun.

Momentissa määriteltäisiin vuoden vastuumeino käsite, jolla tarkoitettaisiin eläkkeistä tilivuonna aiheutuneiden suoritusten ja eläkevastuun muutoksen yhteismäärää.

Pykälän 3 momentissa on säännös siitä, millä tavalla vakuutta olisi kartutettava uudessa, tämän lain voimaantulon jälkeen toimintansa alkavassa säätiössä. Ennen tämän lain voimaantuloa rekisteröidyn säätiön osalta velvollisuudesta kartuttaa vakuus vastaamaan lain säännöksiä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksissä.

Ehdotuksen mukaan uuden säätiön toiminnan alkaessa vakuus olisi heti asetettava vähintään 500 000 markan suuruisena. Mikäli vastuumeinoin tai eläkevastuun määrään suhteutettu 2 momentin mukainen vakuuden vähimmäismäärä ylittää mainitut 500 000 markkaa, olisi vakuutta asteittain kartutettava vähimmäismääräänsä neljän vuoden kuluessa. Kartuttaminen tapahtuisi siten, että kunkin kalenterivuoden lopussa vakuuden arvon olisi oltava vähintään säätiön toiminnan alkamisen jälkeen päättäneiden kalenterivuosien lukumäärän osoittama määrä neljäsosia vakuuden vähimmäismäärästä.

Vakuuden vähimmäismäärä ei pysy koko ajan samana, vaan se muuttuu samassa suhteessa kuin säätiön vastuumeinot tai eläkevastuun määrä muuttuvat. Jos vastuumeinot tai eläkevastuun määrä pienenevät, myös vakuuden vähimmäismäärä alenee. Kun aikaisemmin asetettu vakuus ylittää sille asetetun vähimmäismäärän, olisi ylimääräinen osa vakuudesta

palautettava. Vakuuden palauttaminen ei tapahtuisi automaattisesti, vaan vain siinä tapauksessa, että vakuuden asettaja sitä vaatii. Pykälän 4 momentissa on tämän sisältöinen säännös.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin siitä, mihin tarkoitukseen vakuutta voidaan käyttää. Vakuus on nimenomaisesti tarkoitettu vakuutettujen etujen turvaksi varsinaisen katteen lisäksi. Tämän käyttötarkoituksen vuoksi vakuutta ei saataisi käyttää säätiön muiden kuin eläketurvasta aiheutuvien sitoumusten suorittamiseen. Toisaalta eläkevastuun katteena olevat varat ovat ensisijainen ja vakuus vasta toissijainen keino turvata vakuutetut edut. Siten vakuutta voitaisiin käyttää vasta sen jälkeen, kun kate ei riitä eläketurvasta aiheutuvien sitoumusten suorittamiseen.

Pykälän 6 momentin mukaan edellä mainittua 500 000 markan määrää voitaisiin asetuksella muuttaa yleisessä hintatasossa tapahtunutta kehitystä vastaavasti.

Pykälän 7 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaisi tarkemmat määräykset pykälän soveltamisesta.

23 a §. Eläkesäätiölain 22 §:ssä on säädetty järjestys, jonka mukaisesti suoritus- tai konkurssitilaan joutuneen säätiön varat on käytettävä. Lakiehdotuksen 7 f §:n mukaista vakuutta ei ole tarkoitettu käytettäväksi muuhun kuin työntekijäin eläkelain mukaisesta eläketurvasta aiheutuvien sitoumusten suorittamiseen. Koska 22 §:n nojalla vakuutta saatettaisiin joutua käyttämään muihinkin eläkesäätiön suorituksiin, on pykälän 1 momentissa tämän estämiseksi säännös, jonka mukaan vakuus on palautettava asettajalleen siltä osin, kuin sitä ei ole käytetty varsinaiseen tarkoitukseensa.

Eläkesäätiölakiin on etuoikeusasetuksen uudistuksen yhteydessä lisätty lailla eläkesäätiölain 23 §:n muuttamisesta (1584/92) uusi 23 §, jonka mukaan suoritus- tai konkurssitilassa olevan eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvilla henkilöillä sekä eläkkeen ja muiden etujen saajilla on osuudestaan eläkesäätiön eläkevastuuseen samanlainen etuoikeus säätiön omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla. Tässä ja 22 §:ssä oleva sääntely saattaisi johtaa siihen, että säätiön varat eivät täysin kohdistuisikaan siitä eläketurvasta aiheutuvien sitoumusten suorittamiseen, jonka katteena ne ovat. Tarkoituksena on, että sekä vapaaehtoisista lisäedusta aiheutuvan eläkevastuun että työntekijäin eläkelain mukaisista eduista aiheutuvan eläke-

vastuun katteena olevat varat olisi pidettävä erillään ja käytettävä vain siihen tarkoitukseen, mihin ne on säätiölle annettu. Tästä syystä pykälän 2 momentissa on säännös, jonka mukaan 2 a ja 2 b luvussa tarkoitettujen eläkevastuiden katteena olevia varoja on 22 ja 23 §:n säännösten estämättä käytettävä ensisijaisesti kyseisen luvun mukaisten eläkkeiden ja muiden etujen turvaamiseen. Jos varojen määrä ylittää sen eläkevastuun määrän, jonka katteena ne ovat, saataisiin ylikate siirtää säätiön muun eläkevastuun katteeksi tai käyttää säätiön muiden sitoumusten suorittamiseen.

Voimaantulosäännös. Eläkesäätiölakiin tehtävät muutokset on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1994 alusta.

Lakien täytäntöönpanoon liittyy erilaisia toimenpiteitä, kuten sosiaali- ja terveysministeriön määräysten antaminen, joihin olisi ryhdyttävä jo ennen lain voimaantuloa. Voimaantulosäännöksen 2 momentissa on säännös, joka mahdollistaa tällaisen menettelyn. Toimenpiteisiin voitaisiin kuitenkin ryhtyä vasta sitten, kun lait on vahvistettu.

Työntekijäin eläkelakiin ehdotetun uuden 13 b §:n mukaan eläketurvakeskus ei saisi enää 31 päivän joulukuuta 1993 jälkeen myöntää uusia luottovakuutuksia eikä lisätä aikaisemmista sopimuksista aiheutuvia vastuutaan. Vanhat luottovakuutukset sen sijaan jäisivät edelleen voimaan. Voimaantulosäännöksen 3 momentin mukaan eläketurvakeskuksen luottovakuutus voitaisiin sisällyttää luetteloiutuun katteeseen sen estämättä, mitä katteen sisällöstä laissa muuten on sanottu. Poikkeussäännöstä tarvittaisiin 12 vuoden siirtymäaikana, jonka kuluessa eläketurvakeskuksen luottovakuutus turva on tarkoitus korvata toisilla järjestelyillä. Poikkeussäännös koskee sekä vapaaehtoisista lisäeduista että työntekijäin eläkelain mukaisista eduista aiheutuvan eläkevastuun luetteloitua katetta.

Työntekijäin eläkelakiin ehdotetun uuden 13 b §:n 2 momentin mukaan eläketurvakeskuksen luottovakuutusturva 1 päivään tammiukuuta 1994 mennessä kertyneen eläkevastuun osalta poistuisi asteittain kahdentoista vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Voimaantulosäännöksen 4 momentin mukaan eläkesäätiön olisi samassa tahdissa täytettävä 7 e §:n vaatimukset. Eläkesäätiön olisi katettava ja luetteloitava 31 päivänä joulukuuta 1993 oleva eläkevastuu eläkesäätiölain 7 b §:n 2—4 momentissa säädetyn mukaisesti 12 vuoden kuluessa.

Säätiön olisi vuosittain saatettava lain voimaantulosta kuluneiden kalenterivuosien lukumäärän osoittama kahdestoista osa eläkevastuun katteesta uuden lain mukaiseksi. Kate voitaisiin saattaa lain mukaiseksi nopeammasakin tahdissa, jolloin eläketurvakeskuksen luottovakuutuksesta voitaisiin vastaavasti nopeammin luopua. Yhden kahdestoistaosan kattamisvaatimusta täytettäessä ei otettaisi huomioon lain voimaantulon jälkeen syntyneitä eläkevastuuta. Tältä osin eläkevastuu olisi heti katettava ja luetteloitava ilman siirtymäaikaa.

Säännösehdotus merkitsee sitä, että säätiön olisi selvitettävä, mikä on sen markkamääräinen eläkevastuu 31 päivänä joulukuuta 1993 ja kuinka paljon sillä on varoja, joita lain mukaan voitaisiin käyttää tämän eläkevastuun katteena. Jos säätiöllä on tällaisia varoja vähintään yksi kahdestoista osa eläkevastuun määrästä, katetta ei ensimmäisenä vuonna lain voimaantulosta tarvitsisi lainkaan täydentää. Lisäkatteen hankkiminen olisi kuitenkin aloitettava viimeistään sitten, kun säätiöllä ei enää olisi 7 b §:n 2 momentin mukaisia varoja kattamisaikataulussa pysymiseksi.

Kattamisvaatimusta täytettäessä olisi otettava huomioon myös 7 e §:n 2 momentissa olevat rajoitukset. Esimerkiksi jos säätiön omistuksessa lain voimaan tullessa on omaisuutta, jonka arvo perustuu pääosin työnantajan toimintaan, tällainen omaisuus saataisiin laskea katteeseen ainoastaan siltä osin kuin sen arvo ei ylitä 40 prosenttia eläkevastuun määrästä. Toisaalta säätiöön ei tarvitsisi laittaa uutta katekelpoista omaisuutta niin kauan kuin kyseinen 40 prosentin osuus riittää täyttämään siirtymäajan kohdan mukaisen kattamisvaatimuksen.

Jotta toiminnassa olevat eläkesäätiöt pystyvät lain voimaan tullessa olevan eläkevastuun osalta paremmin sopeuttamaan varansa uuden lain katevaatimuksiin, ehdotetaan voimaantulosäännöksen 4 momentissa säädettäväksi, että sanottuna 12 vuoden aikana saadaan kuitenkin tämän eläkevastuun osalta soveltaa 7 e §:n 2 momentissa säädetyn 15 prosentin sijasta 20 prosentin rajoitusta.

Sosiaali- ja terveysministeriö voisi erityisesti syystä myöntää poikkeuksia momentin säännöksistä. Poikkeuslupa voisi koskea esimerkiksi kattamisaikataulua, katteeseen sijoitettavan omaisuuden laatua tai 7 e §:n 2 momentissa säädettyjen omaisuuserien prosentuaalista osuutta eläkevastuun katteesta.

Voimaantulosäännöksen 5 momentissa sää-

dettäisiin ennen lain voimaantuloa rekisteröidyn eläkesäätiön velvollisuudesta asettaa 7 f §:n mukainen vakuus. Ehdotuksen mukaan säätiön olisi kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta asetettava ensin vähintään 500 000 markan määräinen vakuus. Tämän jälkeen vakuutta olisi kartutettava vastaavalla tavalla kuin uuden, toimintansa aloittavan säätiön olisi tehtävä 7 f §:n 3 momentin nojalla. Vakuuden vähimmäismäärä olisi 7 f §:n 2 momentin mukaisesti neljä kahdestoistaosaa säätiön vuoden vastuumenoista tai 15 prosenttia säätiön eläkevastuun määrästä. Tämä vakuus olisi kartutettava täyteen määräänsä neljän vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Eläkesäätiön säännöt ovat lain tultua voimaan pätemättömät sellaisten määräysten osalta, jotka eivät ole lain säännösten mukaisia. Voimaantulosäännöksen 6 momenttiin on selvyden vuoksi sisällytetty säännös, jonka mu-

kaan lain kanssa ristiriitaisten säätiön sääntöjen määräysten sijasta on noudatettava lain säännöksiä. Lisäksi eläkesäätiöt veloitettaisiin määräajassa muuttamaan sääntönsä lain säännöksiä vastaaviksi. Säätiön hallituksen olisi viivytyksettä tehtävä päätös sääntöjen muuttamiseksi lain mukaisiksi. Sääntöjen muutoksille olisi vuoden kuluessa lain voimaantulosta haettava sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön vahvistus.

1. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

kumotaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 13 §:n edellä oleva väliotsikko,

muutetaan 12 §:n 1 momentin 2 ja 5 kohta, 12 a §:n 1 momentti, 12 b §:n 1 momentti, 13 ja 13 a § sekä 14 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 12 §:n 1 momentin 2 kohta, 12 a §:n 1 momentti ja 12 b §:n 1 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (559/93), 12 §:n 1 momentin 5 kohta 16 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (639/66), 13 § muutettuna 20 päivänä joulukuuta 1968 ja 10 päivänä huhtikuuta 1981 annetuilla laeilla (690/68 ja 257/81), 13 a § muutettuna 30 päivänä kesäkuuta 1989 ja 1 päivänä maaliskuuta 1991 annetuilla laeilla (605/89 ja 467/91) ja 14 §:n 1 momentti 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (469/69), sekä

lisätään 13 a §:n edelle uusi väliotsikko ja lakiin uusi 13 b § seuraavasti:

12 §

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä ja kuntoutusrahasta määräytyy sekä eläkkeistä ja kuntoutusrahasta eläkelaitoksille aiheutuvat kulut jaetaan eläkelaitosten kesken, mikäli eläkelaitokset eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

2) työkyvyttömyyseläkkeestä, joka on myön-

netty 6 a §:ää soveltaen, sellaisen työttömyyseläkkeen puolesta määrästä, joka on myönnetty soveltaen 6 a §:ää vähintään viisi vuotta jatkuneeseen työsuhteeseen, sekä perhe-eläkkeestä, jonka perusteena on edunjättäjän 6 a §:ää soveltaen laskettu työkyvyttömyyseläke, siltä osin kuin sitä on maksettu ajalta ennen sen kuukauden päättymistä, jona edunjättäjä olisi saavuttanut eläkeiän, näihin eläkkeisiin

luettuna myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa ja merimieseläkelain 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu sanotun lain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei 7 c §:n mukaista korotusta eikä 9 §:n perusteella eläkkeen alkamisen, työttömyyseläkkeen osalta kuitenkin 4 c §:ssä tarkoitettua työttömäksi joutumispäivän, jälkeen annettuja korotuksia, sekä siitä kuntoutusrahan osasta, joka vastaa 6 a §:ää soveltaen myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä yllä mainitulla tavalla määräytyvää eläkkeen osaa, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä tai edunjättäjä kuului sanotussa pykälässä tarkoitettua työsuhteen perusteella;

5) eläketurvakeskuksen kustannuksista niiltä osin kuin ne eivät aiheudu eläkelaitoksille erityistä korvausta vastaan suoritettavista toista, vastaavat eläkelaitokset yhteisesti tämän lain alaisen toimintansa laajuuden mukaisessa suhteessa; näistä kustannuksista on kuitenkin ensin vähennettävä, mitä eläketurvakeskus on 15 §:ssä säädettyinä hyvikkeenä tai muina tuotoina saanut.

12 a §

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, merimieseläkelaisilla tarkoitettulle merimieseläkekassalle sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaisilla tarkoitettulle kunnalliselle eläkelaitokselle työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee työttömyyskassalaissa (603/84) tarkoitettua työttömyyskassojen keskuskassan sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa määräjassa suorittaa vuosittain eläketurvakeskuskassalle vakuutusmaksu, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana prosenttimääränä keskuskassan tukimaksuista. Määräosa on vahvistettava siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saatisiin, jos 7 b §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettua etuutta vastaavilta päiviltä suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon eläketurvakeskuksen luottovakuutusta varten perittävää vakuutusmaksun osaa. Vakuutusmaksun perusteena olevana palkkana

käytetään sitä työansiota, jonka arvioidaan vastaavan 7 b §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua etuuden perusteena olevaa keskimääräistä palkkaa. Eläketurvakeskuksen ja työttömyyskassojen keskuskassan yhteisestä esityksestä sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä sanotun vakuutusmaksun ennakkoa.

12 b §

Työntekijäin eläkemaksu on kolme prosenttia lisättynä puolella siitä prosenttimäärästä, jolla tämän lain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräinen vakuutusmaksu prosentteina palkasta ylittää luvun 18,2. Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon eläketurvakeskuksen luottovakuutusta varten perittävää vakuutusmaksun osaa. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa vuosittain päätöksen työntekijäin eläkemaksun määrästä.

13 §

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus vahvistaa työnantajan kustannettava eläkevakuutusmaksun osa alhaisemmaksi kuin vakuutusyhtiölaissa (1062/79) ja vakuutuslaksalaissa (1164/92) säädetään, edellyttäen, että vakuutusmaksuvastuuseen ja korvausvastuuseen täten syntyvän vajauksen täyttämiseksi asetetaan luetteloiduksi katteeksi kelpaava vakuus.

Luottovakuutus

13 a §

Eläketurvakeskuksen 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin voidaan vuosina 1994 ja 1995 lukea myös luottovakuustustoiminnasta vuosina 1992 ja 1993 aiheutuvien kulujen peittämiseen tarvittava määrä siltä osin kuin luottovakuutusliikkeen varat eivät siihen riitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista kuluista vastaavat eläkelaitokset yhteisesti tämän lain vähimmäisehtojen mukaista vakuutusta koskevan toimintansa laajuutta vastaavassa suhteessa niiden perusteiden mukaisesti, jotka sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa eläketurvakeskuksen esityksestä.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuilta eläkelaitoksilta voidaan vuonna 1994 periä ennakkoa myös seuraavana vuonna eläketurvakeskuksen

kustannuksiin luettavia 1 momentissa tarkoitettuja kuluja varten. Vuosille 1994 ja 1995 vahvistettavaa tämän lain mukaisen eläkevakuutuksen maksun suuruutta määrittäessä otetaan tässä pykälässä tarkoitettut eläkelaitosten kulut huomioon siten kuin 12 §:n 5 momentissa säädetään.

13 b §

Eläketurvakeskus ei saa myöntää uusia luottovakuutuksia eikä lisätä voimassa olevista luottovakuutus sopimuksista aiheutuvia vastuitaan 31 päivän joulukuuta 1993 jälkeen.

Edellä 1 momentissa mainittuna ajankohtana voimassa olevia lainan vakuutena olevien luottovakuutusten vastuita on vähennettävä samassa suhteessa kuin kutakin lainaa on lainaehdoissa sovittu lyhennettäväksi. Muihin 1 momentissa tarkoitettuihin luottovakuutuksiin perustuvia vastuita on vähennettävä vuosittain määrällä, joka on yksi kahdestoistaosa vuoden 1993 päätyessä voimassa olleesta vastuusta.

Eläketurvakeskuksen luottovakuutustoiminnasta aiheutuva vastuu kirjataan vastuuvelaksi, jonka muodostavat vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu. Vastuuvelasta on soveltuvien osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään.

Jolleivät tässä pykälässä tarkoitettujen luottovakuutusliikkeen varat riitä kattamaan liikkeestä eläketurvakeskukselle aiheutuvia kuluja, eläkelaitokset vastaavat puuttuvasta määrästä 31 päivään joulukuuta 2005 saakka yhteisesti tämän lain vähimmäisehtojen mukaista vakuutusta koskevan toimintansa laajuutta vastaavassa suhteessa niiden perusteiden mukaisesti, jotka sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa eläketurvakeskuksen esityksestä. Nämä eläkelaitosten kulut otetaan huomioon eläkevakuutuksen maksun suuruutta määrittäessä siten kuin 12 §:n 5 momentissa säädetään.

Eläketurvakeskus saa luovuttaa tässä pykä-

lässä tarkoitettujen luottovakuutuskantansa sellaiselle kotimaiselle vakuutusyhtiölle, jolla on toimilupa luottovakuutusliikkeen harjoittamiseen ja jonka osakkaana eläketurvakeskus on. Tällöin on vastaavasti noudatettava 4 momentin säännöksiä. Vakuutuskannan luovuttamisesta on lisäksi soveltuvien osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään.

Eläketurvakeskuksen 4 momentissa tarkoitettuihin kuluihin luetaan vuosina 1994 — 1998 myös eläketurvakeskukselle 5 momentissa tarkoitettujen luottovakuutusyhtiön osakkeiden hankkimisesta aiheutuva meno.

14 §

Edellä 12 §:n 1 momentin 3—5 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettujen kulujen selvittäjänä sekä muiden sellaisten tehtävien suorittajana, jotka sille on erikseen säädetty tai jotka edellyttävät eläkelaitosten yhteistoimintaa, toimii eläketurvakeskus. Eläketurvakeskuksen asiana on myös hoitaa eläkelaitosten valvontaan liittyviä tämän lain mukaisia toimeenpanotehtäviä siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan työntekijäin eläkelain väliaikaisesta muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annettu laki (563/92) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi sen estämättä, mitä vakuutusyhtiölain 16 luvun 3 §:n 4 momentissa säädetään, vahvistaa tämän lain tultua voimaan vakuutuskannan siirtymisen ajankohdaksi lain voimaantulopäivän.

2.

Laki**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (560/93), sekä

lisätään lakiin uusi 9 a § seuraavasti:

1 §

Työntekijälle, joka sen vuoden jälkeen, jona hän on täyttänyt 13 vuotta, työskentelee metsätyössä, uittotyössä, maatala- ja puutarhatalouden eri töissä, maa-, vesi- ja talonrakennustyössä, maanparannustyössä, turveteollisuustyössä, satamatyössä tai kotimaanliikenteen aluksessa taikka, sikäli kuin asetuksella säädetään, muulla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luonteenomaisia, on työnantajan kustannettava eläketurva vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta sekä tällaisen työntekijän omaiselle perhe-eläketurva tämän lain mukaan. Työntekijä on velvollinen osallistumaan tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseen siten kuin 10 c §:ssä säädetään. Jos tässä laissa ei toisin säädetä, on soveltuvin osin muutoin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain (395/61) 3 §:n 2—4 momentissa, 4 §:n 1, 3 ja 5 momentissa, 4 a—4 d ja 4 f—4 n §:ssä, 5 §:n 6 momentissa sekä 5 c, 7 a—7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a, 12, 13 a, 13 b, 14, 15 a, 15 b, 16,

17, 17 a, 17 b, 18, 19 a—19 e, 20, 21, 21 a, 21 b, 22 ja 23 §:ssä säädetään.

9 a §

Mitä työntekijäin eläkelain 13 a §:n 2 ja 3 momentissa ja 13 b §:n 4 momentissa säädetään sanotun lain mukaista toimintaa harjoittavasta eläkelaitoksesta, sovelletaan vastaavasti 2 §:ssä tarkoitettuihin eläkelaitoksiin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annettu laki (564/92) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (662/85) 7 §:n 4 momentti seuraavasti:

7 §

Mitä työntekijäin eläkelain 12 §:ssä, 13 a §:n 2 ja 3 momentissa ja 13 b §:n 4 momentissa säädetään sanotun lain mukaista toimintaa harjoittavasta eläkelaitoksesta, sovelletaan vastaavasti esiintyvien taiteilijoiden eläkekassaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki**yrittäjien eläkelain 9 ja 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 17 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (562/93), sekä
lisätään 9 §:ään, sellaisena kuin se on 13 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1436/91), uusi 5 momentti seuraavasti:

9 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei oteta huomioon eläketurvakeskuksen luottovakuutusta varten perittävää vakuutusmaksun osaa, kun maksuprosenttia vahvistetaan.

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 4 ja 4 a—4 n §:ssä, 5 §:n 2—6

momentissa, 5 b, 5 c, 7 a ja 7 c—10 §:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 14, 16—21 a ja 22 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan yrittäjien eläkelain 9 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annettu laki (566/92) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki**maatalousyrittäjien eläkelain 10 ja 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 19 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (563/93), sekä
lisätään 10 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 20 päivänä joulukuuta 1991 ja 13 päivänä marraskuuta 1992 annetuilla laeilla (1599/91 ja 1007/92), uusi 5 momentti seuraavasti:

10 §

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei oteta huomioon eläketurva-

keskuksen luottovakuutusta varten perittävää vakuutusmaksun osaa, kun perusprosenttia vahvistetaan.

19 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin

osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 3 ja 4 momentissa, 4 ja 4 a—4 n §:ssä, 5 §:n 2—6 momentissa, 5 b, 5 c, 7 a ja 7 c—9 a §:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 14, 16—21 a ja 22 §:ssä sekä lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 10 §:n 3 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annettu laki (565/92) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

6.

Laki

eläkesäätiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 2 päivänä joulukuuta 1955 annetun eläkesäätiölain (469/55) 7 b §:n 2 momentin 6 ja 8 kohta, sellaisina kuin ne ovat 1 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (466/91), sekä lisätään lakiin uusi 2 b luku ja uusi 23 a § seuraavasti:

7 b §

Edellä 1 momentissa tarkoitetun katteen tulee olla:

6) sitoumuksia tai saamisia, joiden vakuudeksi suomalainen vakuutusenantaja tai sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä ulkomainen vakuutusenantaja on myöntänyt luottovakuutuksen taikka suomalainen pankkilaitos tai sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä ulkomainen pankkilaitos on antanut pankkitakauksen;

8) edellä 6 kohdassa tarkoitetun vakuutusenantajan myöntämä luottovakuutus, pankin antama takaus tai sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymiä muita arvopapereita tai sitoumuksia eläkevastuuseen liittyvän vastuuvajauksen täyttämisen vakuudeksi.

2 b luku

Työntekijäin eläkelain mukaisesta eläketurvasta aiheutuvan eläkevastuun kattaminen

7 d §

Työnantajan on suoritettava vuosittain vähintään kolmessa erässä eläkesäätiölle kannatusmaksuja tai asetettava 7 b §:n 2 momentin 8 kohdassa tarkoitettuja vakuuksia vastuuvajauksen täyttämiseksi siten, että ne yhdessä eläkesäätiön muiden tuottojen kanssa riittävät peittämään eläkevastuun vuotuisen muutoksen ja eläkkeistä aiheutuneet suoritukset sekä eläkesäätiön muut kulut.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

7 e §

Eläkesäätiön on katettava työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisesta eläketurvasta ja saman lain 11 §:n mukaisesti rekiste-

röidyistä lisäeduista aiheutuva eläkevastuu ja luetteloitava kate noudattaen vastaavasti, mitä 7 b §:n 2—4 momentissa säädetään.

Luetteloiutuun katteeseen saadaan sisällyttää 7 b §:ssä tarkoitettua sellaista omaisuutta, jonka arvo perustuu pääosin työnantajan toimintaan, enintään 40 prosenttia eläkesäätiön eläkevastuun määrästä. Yhden toiminnallisen kokonaisuuden muodostavan kohteen arvo saa tällöin kuitenkin olla enintään 15 prosenttia säätiön eläkevastuun määrästä.

Luetteloiutuun katteeseen sisältyvät arvopaperit ja sitoumukset on säilytettävä erillään 7 b §:ssä tarkoitettua eläkesäätiön luetteloidusta katteesta sekä eläkesäätiön muusta omaisuudesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi erityisistä syistä myöntää poikkeuksia 2 momentin säännöksistä.

7 f §

Eläkesäätiön on työnantajan asettamalla vakuudella tai sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymällä muulla tavalla järjestettävä toimintansa siten, että syntyy vakuutettuja etuja turvaava suhde eläkesäätiön sitoumusten ja vastuukyvyn välille.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua vakuuden vähimmäismäärä on 500 000 markkaa, kuitenkin vähintään neljä kahdestoistaosaa säätiön vuoden vastuumenoista tai 15 prosenttia säätiön eläkevastuun määrästä. Vuoden vastuumenoilla tarkoitetaan eläkkeistä tilivuonna aiheutuneiden suoritusten ja eläkevastuun muutoksen yhteismäärää.

Säätiön toiminnan alkaessa vakuutta on asettaa kartutettava 2 momentissa tarkoitettuun vähimmäismäärään saakka neljän vuoden kuluessa siten, että kunkin kalenterivuoden lopussa vakuuden arvo on vähintään säätiön toiminnan alkamisen jälkeen päättäneiden kalenterivuosien lukumäärän osoittama määrä neljäsosia vakuuden vähimmäismäärästä. Vakuuden arvon on kuitenkin aina oltava vähintään 500 000 markkaa.

Eläkesäätiön toiminnan aikana on edellä tässä pykälässä tarkoitettu vakuus sen asettajan vaatimuksesta palautettava siltä osin kuin se kulloinkin ylittää vakuudelle 2 tai 3 momentissa säädetyn vähimmäismäärän.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettua vakuutta voidaan käyttää vain 7 e §:n 1 momentissa tarkoitettua eläketurvasta aiheutuvien si-

toumusten suorittamiseen, jolleivät kyseisen eläkevastuun katteena olevat varat siihen riitä.

Edellä 2 ja 3 momentissa säädettyä markkamäärää voidaan asetuksella muuttaa yleisessä hintatasossa tapahtunutta kehitystä vastaavasti.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

23 a §

Edellä 7 f §:ssä tarkoitettu vakuus on eläkesäätiön toiminnan päättyessä palautettava vakuuden asettajalle siltä osin kuin sitä ei ole käytetty 7 e §:n 1 momentissa tarkoitettua eläketurvasta aiheutuvien sitoumusten suorittamiseen.

Sen estämättä, mitä 22 ja 23 §:ssä säädetään, suoritus- tai konkurssitilassa olevan säätiön 2 a ja 2 b luvussa tarkoitettujen eläkevastuiden katteena olevat varat, joita ei ole laissa säädetyn etuoikeusjärjestyksen mukaan käytettävä muihin tarkoituksiin, on käytettävä ensisijaisesti kyseisen luvun mukaisten eläkkeiden ja muiden etujen turvaamiseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, eläkesäätiön luetteloiutuun katteeseen saadaan sisällyttää eläketurvakeskuksen ennen tämän lain voimaantuloa antama luottovakuutus.

Eläkesäätiön on täytettävä 7 e §:n vaatimukset tämän lain voimaan tullessa olevan eläkevastuun osalta 12 vuoden kuluessa lain voimaantulosta siten, että ensimmäisen kalenterivuoden lopussa on täytetty vähintään yksi kahdestoistaosa, toisen kalenterivuoden lopussa vähintään kaksi kahdestoistaosaa ja vastaavasti seuraavien kalenterivuosien lopussa lain voimaantulosta kuluneiden vuosien lukumäärän osoittama määrä kahdestoistaosia kattamisvaatimuksesta. Sanottuna 12 vuoden aikana saadaan kuitenkin tämän eläkevastuun osalta soveltaa 7 e §:n 2 momentissa säädetyn 15 prosentin sijasta 20 prosentin rajoitusta. Sosiaali- ja terveysministeriö voi erityisistä syistä myöntää poikkeuksia tämän momentin säännöksistä.

Jos eläkesäätiö on rekisteröity ennen tämän lain voimaantuloa, työnantajan on kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta ase-

tettava vähintään 500 000 markan määräinen, 7 f§:n mukainen vakuus ja kartutettava vakuutta noudattaen vastaavasti, mitä mainitun pykälän 3 momentissa säädetään.

Jos ennen tämän lain voimaantuloa rekisteröidyn eläkesäätiön sääntöihin sisältyy tämän lain vastaisia määräyksiä, niiden sijasta on

noudatettava tämän lain säännöksiä. Säätiön hallituksen on viivytyksettä tehtävä päätös säätiön sääntöjen muuttamiseksi tämän lain mukaisiksi. Sääntöjen muutoksille on vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta haettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus.

Helsingissä 20 päivänä elokuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma Huuhtanen*

1.

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätökset mukaisesti

kumotaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 13 §:n edellä oleva väliotsikko,

muutetaan 12 §:n 1 momentin 2 ja 5 kohta, 12 a §:n 1 momentti, 12 b §:n 1 momentti, 13 ja 13 a § sekä 14 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 12 §:n 1 momentin 2 kohta, 12 a §:n 1 momentti ja 12 b §:n 1 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (559/93), 12 §:n 1 momentin 5 kohta 16 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (639/66), 13 § muutettuna 20 päivänä joulukuuta 1968 ja 10 päivänä huhtikuuta 1981 annetuilla laeilla (690/68 ja 257/81), 13 a § muutettuna 30 päivänä kesäkuuta 1989 ja 1 päivänä maaliskuuta 1991 annetuilla laeilla (605/89 ja 467/91) ja 14 §:n 1 momentti 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (469/69), sekä

lisätään 13 a §:n edelle uusi väliotsikko ja lakiin uusi 13 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä ja kuntoutusrahasta määräytyy sekä eläkkeistä ja kuntoutusrahasta eläkelaitoksille aiheutuvat kulut jaetaan eläkelaitosten kesken, mikäli eläkelaitokset eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

2) työkyvyttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty 6 a §:ää soveltaen, sellaisen työttömyyseläkkeen puolesta määrästä, joka on myönnetty soveltaen 6 a §:ää vähintään viisi vuotta jatkuneeseen työsuhteeseen, sekä perhe-eläkkeestä, jonka perusteena on edunjättäjän 6 a §:ää soveltaen laskettu työkyvyttömyyseläke siltä osin kuin sitä on maksettu ajalta ennen sen kuukauden päättymistä, jona edunjättäjä olisi saavuttanut eläkeiän, näihin eläkkeisiin luettuna myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa ja merimieseläkelain 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu sanotun lain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei 7 c §:n mukaista korotusta eikä 9 §:n perusteella eläkkeen alkamisen, työttömyyseläkkeen osalta kuitenkin 4 c §:ssä tarkoitettua työttömäksi joutumispäivän, jälkeen annettuja korotuksia, sekä siitä kuntoutusrahan osasta, joka vastaa 6 a §:ää soveltaen myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä yllä mainitulla tavalla määräytyvää eläkkeen osaa, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä on viimeksi kuulunut ennen eläketapahtuman sattumista sanotun iän täyttämismvuonna tai sen jälkeen

12 §

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä ja kuntoutusrahasta määräytyy sekä eläkkeistä ja kuntoutusrahasta eläkelaitoksille aiheutuvat kulut jaetaan eläkelaitosten kesken, mikäli eläkelaitokset eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

2) työkyvyttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty 6 a §:ää soveltaen, sellaisen työttömyyseläkkeen puolesta määrästä, joka on myönnetty soveltaen 6 a §:ää vähintään viisi vuotta jatkuneeseen työsuhteeseen, sekä perhe-eläkkeestä, jonka perusteena on edunjättäjän 6 a §:ää soveltaen laskettu työkyvyttömyyseläke, siltä osin kuin sitä on maksettu ajalta ennen sen kuukauden päättymistä, jona edunjättäjä olisi saavuttanut eläkeiän, näihin eläkkeisiin luettuna myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa ja merimieseläkelain 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu sanotun lain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei 7 c §:n mukaista korotusta eikä 9 §:n perusteella eläkkeen alkamisen, työttömyyseläkkeen osalta kuitenkin 4 c §:ssä tarkoitettua työttömäksi joutumispäivän, jälkeen annettuja korotuksia, sekä siitä kuntoutusrahan osasta, joka vastaa 6 a §:ää soveltaen myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä yllä mainitulla tavalla määräytyvää eläkkeen osaa, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä tai edunjättäjä kuului sanotussa pykälässä tarkoitettua työsuhteen perusteella;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

yhdenjaksoisesti jatkuneen vähintään kuuden kuukauden työsuhteen perusteella;

5) eläketurvakeskuksen kustannuksista niiltä osin, kuin ne eivät aiheudu *luottovakuutuksen harjoittamisesta* eivätkä eläkelaitoksille erityistä korvausta vastaan suoritettavista töistä, vastaavat eläkelaitokset yhteisesti tämän lain alaisen toimintansa laajuuden mukaisessa suhteessa, kuitenkin siten, että näistä kustannuksista on ensin vähennettävä, mitä eläketurvakeskus on jäljempänä 15 §:ssä säädettyinä hyvikkeenä saanut.

12 a §

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, merimieseläkelaisissa tarkoitetulle merimieseläkekassalle sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaisissa tarkoitetulle kunnalliselle eläkelaitokselle työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee työttömyyskassalaissa (603/84) tarkoitetun työttömyyskassojen keskuskassan sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa määräjassa suorittaa vuosittain eläketurvakeskuskelle vakuutusmaksu, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana prosenttimääränä keskuskassan tukimaksuista. Määräosa on vahvistettava siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saataisiin, jos 7 b §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettua etuutta vastaavilta päiviltä suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Tällöin vakuutusmaksun perusteena olevana palkkana käytetään sitä työansiota, jonka arvioidaan vastaavan 7 b §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun etuuden perusteena olevaa keskimääräistä palkkaa. Eläketurvakeskuksen ja työttömyyskassojen keskuskassan yhteisestä esityksestä sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä sanotun vakuutusmaksun ennakkoa.

12 b §

Työntekijäin eläkemaksu on kolme prosent-

5) eläketurvakeskuksen kustannuksista niiltä osin kuin ne eivät aiheudu eläkelaitoksille erityistä korvausta vastaan suoritettavista töistä, vastaavat eläkelaitokset yhteisesti tämän lain alaisen toimintansa laajuuden mukaisessa suhteessa; näistä kustannuksista on kuitenkin ensin vähennettävä, mitä eläketurvakeskus on 15 §:ssä säädettyinä hyvikkeenä tai muina tuotoina saanut.

12 a §

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, merimieseläkelaisissa tarkoitetulle merimieseläkekassalle sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaisissa tarkoitetulle kunnalliselle eläkelaitokselle työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee työttömyyskassalaissa (603/84) tarkoitetun työttömyyskassojen keskuskassan sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa määräjassa suorittaa vuosittain eläketurvakeskuskelle vakuutusmaksu, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana prosenttimääränä keskuskassan tukimaksuista. Määräosa on vahvistettava siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saataisiin, jos 7 b §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettua etuutta vastaavilta päiviltä suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. *Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon eläketurvakeskuksen luottovakuutusta varten perittävää vakuutusmaksun osaa.* Vakuutusmaksun perusteena olevana palkkana käytetään sitä työansiota, jonka arvioidaan vastaavan 7 b §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun etuuden perusteena olevaa keskimääräistä palkkaa. Eläketurvakeskuksen ja työttömyyskassojen keskuskassan yhteisestä esityksestä sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä sanotun vakuutusmaksun ennakkoa.

12 b §

Työntekijäin eläkemaksu on kolme prosent-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tia lisättynä puolella siitä prosenttimäärästä, jolla tämän lain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräinen vakuutusmaksu prosentteina palkasta ylittää luvun 18,2. Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon 13 b §:ssä tarkoitettujen kulujen osuutta. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa vuosittain päätöksen työntekijäin eläkemaksun määrästä.

tia lisättynä puolella siitä prosenttimäärästä, jolla tämän lain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräinen vakuutusmaksu prosentteina palkasta ylittää luvun 18,2. Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon eläketurvakeskuksen luottovakuutusta varten perittävää vakuutusmaksun osaa. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa vuosittain päätöksen työntekijäin eläkemaksun määrästä.

Luottovakuutus

13 §

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus vahvistaa työnantajan kustannettava eläkevakuutusmaksun osa alhaisemmaksi kuin vakuutusyhtiö- ja avustuskassalaissa on säädetty, edellyttäen, että vakuutusmaksu- ja korvausrastoon täten syntyvän vajauksen vakuudeksi otetaan maksuluottovakuutus. Mainitunlainen luottovakuutus on otettava myös eläkesäätiön tämän lain mukaiseen toimintaan liittyvän vastuuvajauksen vakuudeksi.

Tämän lain alaisen eläkekassan ja eläkesäätiön sijoitusten ja saamisten vakuutena tulee olla sijoitusluottovakuutus.

Maksu- ja sijoitusluottovakuutus on otettava eläketurvakeskuksesta, jollei sosiaali- ja terveysministeriö ole antanut lupaa sen järjestämiseen muulla tavoin. Eläketurvakeskus on velvollinen antamaan ja pitämään voimassa mainitun vakuutuksen, kuitenkin edellyttäen, että luottovakuutusmäärästä, siltä osin kuin se ylittää sosiaali- ja terveysministeriön eläketurvakeskuksen esityksestä vahvistaman rajamäärän, vaadittaessa asetetaan vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettu tai eläketurvakeskuksen hyväksymä muu vakuutus.

Mikäli vakuutusyhtiön tai eläkekassan sijoituksen tai saamisen vakuutena on 2 momentissa mainittu sijoitusluottovakuutus, saadaan se sen estämättä, mitä vakuutusyhtiölaissa tai avustuskassalain nojalla on säädetty, ottaa vakuutusmaksu- ja korvausrahaston katteeseen.

Eläketurvakeskuksen luottovakuutustoiminnasta aiheutuva vastuu kirjataan vakuutusrahastona, jonka muodostavat vakuutusmaksurahasto ja korvausrahasto. Mainittuihin rahastoihin on soveltuvin osin noudatettava, mitä vakuutusyhtiölaissa on sellaisista rahastoista säädetty.

(Väliotsikko kumotaan)

13 §

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus vahvistaa työnantajan kustannettava eläkevakuutusmaksun osa alhaisemmaksi kuin vakuutusyhtiölaissa (1062/79) ja vakuutuskassalaissa (1164/92) säädetään, edellyttäen, että vakuutusmaksuvastuuseen ja korvausvastuuseen täten syntyvän vajauksen täyttämiseksi asetetaan luetteloiduksi katteeksi kelpaava vakuus.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jollei eläkekassaa tai eläkesäätiötä varten ole voimassa tässä pykälässä säädettyä luottovakuutusta taikka jollei vaadittaessa aseteta 3 momentissa tarkoitettua vakuutta, on sosiaali- ja terveysministeriöllä oikeus ryhtyä toimenpiteisiin kassan tai säätiön purkamiseksi.

13 a §

Eläketurvakeskus voi antaa 13 §:ssä tarkoitetun sijoitusluottovakuutuksen myös merimieseläkelaisissa tarkoitetun merimieseläkekassan ja kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaisissa tarkoitetun kunnallisen eläkelaitoksen sijoitusten ja saamisten vakuudeksi.

Eläketurvakeskus voi antaa eläkesäätiölain 7 a §:ssä tarkoitetuista vapaaehtoisista lisäeduista aiheutuvan eläkevastuun kattamista koskevien vaatimusten täyttämiseksi 13 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun luottovakuutuksen.

Luottovakuutus

13 a §

Eläketurvakeskuksen 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin voidaan vuosina 1994 ja 1995 lukea myös luottovakuutustoiminnasta vuosina 1992 ja 1993 aiheutuvien kulujen peittämiseen tarvittava määrä siltä osin kuin luottovakuutusliikkeen varat eivät siihen riitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista kuluista vastaavat eläkelaitokset yhteisesti tämän lain vähimmäisturvaan liittyvän toimintansa laajuutta vastaavassa suhteessa niiden perusteiden mukaisesti, jotka sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa eläketurvakeskuksen esityksestä.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuilta eläkelaitoksilta voidaan vuonna 1994 periä ennakkoa myös seuraavana vuonna eläketurvan kustannuksiin luettavia 1 momentissa tarkoitettuja kuluja varten. Vuosille 1994 ja 1995 vahvistettavaa tämän lain mukaisen eläkevakuutuksen maksun suuruutta määrittäessä otetaan tässä pykälässä tarkoitettut eläkelaitosten kulut huomioon siten kuin 12 §:n 5 momentissa säädetään.

13 b §

Eläketurvakeskus ei saa myöntää uusia luottovakuutuksia eikä lisätä voimassa olevista luottovakuutus sopimuksista aiheutuvia vastuitaan 31 päivän joulukuuta 1993 jälkeen.

Edellä 1 momentissa mainittuna ajankohtana voimassa olevia lainan vakuutena olevien luottovakuutusten vastuita on vähennettävä samassa suhteessa kuin kutakin lainaa on lainaehdoissa sovittu lyhennettäväksi. Muihin 1 momentissa tarkoitettuihin luottovakuutuksiin perustuvia vastuita on vähennettävä vuosittain määrällä, joka on yksi kahdestoistaosa vuoden 1993 päättyessä voimassa olleesta vastuusta.

Eläketurvakeskuksen luottovakuutustoiminnasta aiheutuva vastuu kirjataan vastuuvélaksi, jonka muodostavat vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu. Vastuuvélasta on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään.

Jolleivät tässä pykälässä tarkoitetun luottova-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuutusliikkeen varat riittä kattamaan liikkeestä eläketurvakeskukselle aiheutuvia kuluja, eläkelaitokset vastaavat puuttuvasta määrästä 31 päivään joulukuuta 2005 saakka yhteisesti tämän lain vähimmäisehtojen mukaista vakuutusta koskevan toimintansa laajuutta vastaavassa suhteessa niiden perusteiden mukaisesti, jotka sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa eläketurvakeskuksen esityksestä. Nämä eläkelaitosten kulut otetaan huomioon eläkevakuutuksen maksun suuruutta määrättäessä siten kuin 12 §:n 5 momentissa säädetään.

Eläketurvakeskus saa luovuttaa tässä pykälässä tarkoitetun luottovakuutuskantansa sellaiselle kotimaiselle vakuutusyhtiölle, jolla on toimilupa luottovakuutusliikkeen harjoittamiseen ja jonka osakkaana eläketurvakeskus on. Tällöin on vastaavasti noudatettava 4 momentin säännöksiä. Vakuutuskannan luovuttamisesta on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään.

Eläketurvakeskuksen 4 momentissa tarkoitetuihin kuluihin luetaan vuosina 1994—1998 myös eläketurvakeskukselle 5 momentissa tarkoitetun luottovakuutusyhtiön osakkeiden hankkimisesta aiheutuva meno.

14 §

Edellä 12 §:n 1 momentin 3—5 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettujen kulujen selvittäjänä, 13 §:ssä säädetyn luottovakuutuksen antajana sekä muiden sellaisten tehtävien suorittajana, jotka sille on erikseen säädetty tai jotka edellyttävät eläkelaitosten yhteistoimintaa, toimii eläketurvakeskus, jonka asiana on myös hoitaa eläkelaitosten valvontaan liittyviä toimeenpanotehtäviä tämän lain osalta siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää.

14 §

Edellä 12 §:n 1 momentin 3—5 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettujen kulujen selvittäjänä sekä muiden sellaisten tehtävien suorittajana, jotka sille on erikseen säädetty tai jotka edellyttävät eläkelaitosten yhteistoimintaa, toimii eläketurvakeskus. Eläketurvakeskuksen asiana on myös hoitaa eläkelaitosten valvontaan liittyviä tämän lain mukaisia toimeenpanotehtäviä siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan työntekijäin eläkelain väliaikaisesta muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annettu laki (563/92) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi sen estämättä, mitä vakuutusyhtiölain 16 luvun 3 §:n 4 momentissa säädetään, vahvistaa tämän lain tultua voimaan vakuutuskannan siirtymisen ajankohdaksi lain voimaantulopäivän.

2.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (560/93), sekä

lisätään lakiin uusi 9 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Työntekijälle, joka sen vuoden jälkeen, jona hän on täyttänyt 13 vuotta, työskentelee metsätyössä, uittotyössä, maatala- ja puutarhatalouden eri töissä, maa-, vesi- ja talonrakennustyössä, maanparannustyössä, turveteollisuustyössä, satamatyössä tai kotimaanliikenteen aluksessa taikka, sikäli kuin asetuksella säädetään, muualla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luonteeltaan osallistumistaan tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseen siten kuin 10 c §:ssä säädetään. Jos tässä laissa ei toisin säädetä, on soveltuvin osin muutoin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 3 §:n 2—4 momentissa, 4 §:n 1, 3 ja 5 momentissa, 4 a—4 d ja 4 f—4 n §:ssä, 5 §:n 6 momentissa, 5 c, 7 a—7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a ja 12 §:ssä, 13 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 14, 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 18, 19 a—19 d, 20, 21—21 b, 22 ja 23 §:ssä säädetään.

Ehdotus

1 §

Työntekijälle, joka sen vuoden jälkeen, jona hän on täyttänyt 13 vuotta, työskentelee metsätyössä, uittotyössä, maatala- ja puutarhatalouden eri töissä, maa-, vesi- ja talonrakennustyössä, maanparannustyössä, turveteollisuustyössä, satamatyössä tai kotimaanliikenteen aluksessa taikka, sikäli kuin asetuksella säädetään, muualla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luonteeltaan osallistumistaan tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseen siten kuin 10 c §:ssä säädetään. Jos tässä laissa ei toisin säädetä, on soveltuvin osin muutoin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain (395/61) 3 §:n 2—4 momentissa, 4 §:n 1, 3 ja 5 momentissa, 4 a—4 d ja 4 f—4 n §:ssä, 5 §:n 6 momentissa, 5 c, 7 a—7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a ja 12 §:ssä, 13 a, 13 b, 14, 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 a—19 e, 20, 21, 21 a, 21 b, 22 ja 23 §:ssä säädetään.

9 a §

Mitä työntekijäin eläkelain 13 a §:n 2 ja 3 momentissa ja 13 b §:n 4 momentissa säädetään sanotun lain mukaista toimintaa harjoittavasta eläkelaitoksesta, sovelletaan vastaavasti 2 §:ssä tarkoitettuihin eläkelaitoksiin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 §:n väliai-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

kaisesta muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annettu laki (564/92) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

3. Laki

eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (662/85) 7 §:n 4 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

7 §

Sovellettaessa työntekijäin eläkelain 12 §:ää esiintyvien taiteilijoiden eläkekassa rinnastetaan työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaviin eläkelaitoksiin.

Mitä työntekijäin eläkelain 12 §:ssä, 13 a §:n 2 ja 3 momentissa ja 13 b §:n 4 momentissa säädetään sanotun lain mukaista toimintaa harjoittavista eläkelaitoksista, sovelletaan vastavasti esiintyvien taiteilijoiden eläkekassaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki**yrittäjien eläkelain 9 ja 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 17 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (562/93), sekä

lisätään 9 §:ään, sellaisena kuin se on 13 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1436/91), uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 4 ja 4 a—4 n §:ssä, 5 §:n 2—6 momentissa, 5 b, 5 c, 7 a ja 7 c—10 §:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 13, 14, 16—21 a ja 22 §:ssä säädetään.

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 4 ja 4 a—4 n §:ssä, 5 §:n 2—6 momentissa, 5 b, 5 c, 7 a ja 7 c—10 §:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 14, 16—21 a ja 22 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan *päivänä*
kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan yrittäjien eläkelain 9 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annettu laki (566/92) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki**maatalousyrittäjien eläkelain 10 ja 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 19 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (563/93), sekä *lisätään* 10 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 20 päivänä joulukuuta 1991 ja 13 päivänä marraskuuta 1992 annetuilla laeilla (1599/91 ja 1007/92), uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei oteta huomioon eläketurvakeskuksen luottovakuutusta varten perittävää vakuutusmaksun osaa, kun perusprosenttia vahvistetaan.

19 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 3 ja 4 momentissa, 4 ja 4 a—4 n §:ssä, 5 §:n 2—6 momentissa, 5 b, 5 c, 7 a ja 7 c—9 a §:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 13, 14, 16—21 a ja 22 §:ssä sekä lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 10 §:n 3 momentissa säädetään.

19 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 3 ja 4 momentissa, 4 ja 4 a—4 n §:ssä, 5 §:n 2—6 momentissa, 5 b, 5 c, 7 a ja 7 c—9 a §:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 14, 16—21 a ja 22 §:ssä sekä lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 10 §:n 3 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annettu laki (565/92) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

6.

Laki**eläkesäätiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 2 päivänä joulukuuta 1955 annetun eläkesäätiölain (469/55) 7 b §:n 2 momentin 6 ja 8 kohta, sellaisina kuin ne ovat 1 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (466/91), sekä *lisätään* lakiin uusi 2 b luku ja uusi 23 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 b §

Edellä 1 momentissa tarkoitetun katteen tulee olla:

6) sitoumuksia tai saamisia, joiden vakuudeksi suomalainen vakuutusenantaja, sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä ulkomainen vakuutusenantaja *tai eläketurvakeskus* on myöntänyt luottovakuutuksen tai suomalainen pankkilaitos *taikka* sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä ulkomainen pankkilaitos on antanut pankkitakauksen;

8) edellä 6 kohdassa tarkoitetun vakuutusenantajan *tai eläketurvakeskuksen* myöntämä luottovakuutus tai pankin antama takaus eläkevastuuseen liittyvän vastuuvajauksen täyttämisen vakuudeksi.

6) sitoumuksia tai saamisia, joiden vakuudeksi suomalainen vakuutusenantaja tai sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä ulkomainen vakuutusenantaja on myöntänyt luottovakuutuksen *taikka* suomalainen pankkilaitos *tai* sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä ulkomainen pankkilaitos on antanut pankkitakauksen;

8) edellä 6 kohdassa tarkoitetun vakuutusenantajan myöntämä luottovakuutus, pankin antama takaus *tai sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymiä muita arvopapereita tai sitoumuksia* eläkevastuuseen liittyvän vastuuvajauksen täyttämisen vakuudeksi.

2 b luku

Työntekijäin eläkelain mukaisesta eläketurvasta aiheutuvan eläkevastuun kattaminen

7 d §

Työnantajan on suoritettava vuosittain vähintään kolmessa erässä eläkesäätiölle kannatusmaksuja tai asetettava 7 b §:n 2 momentin 8 kohdassa tarkoitettuja vakuuksia vastuuvajauksen täyttämiseksi siten, että ne yhdessä eläkesäätiön muiden tuottojen kanssa riittävät peittämään eläkevastuun vuotuisen muutoksen ja eläkkeistä aiheutuneet suoritukset sekä eläkesäätiön muut kulut.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 e §

Eläkesäätiön on katettava työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisesta eläketurvasta ja saman lain 11 §:n mukaisesti rekisteröidyistä lisäeduista aiheutuva eläkevastuu ja luetteloitava kate noudattaen vastaavasti, mitä 7 b §:n 2—4 momentissa säädetään. . .

Luetteloituun katteeseen saadaan sisällyttää 7 b §:ssä tarkoitettua sellaista omaisuutta, jonka arvo perustuu pääosin työnantajan toimintaan, enintään 40 prosenttia eläkesäätiön eläkevastuun määrästä. Yhden toiminnallisen kokonaisuuden muodostavan kohteen arvo saa tällöin kuitenkin olla enintään 15 prosenttia säätiön eläkevastuun määrästä.

Luetteloituun katteeseen sisältyvät arvopaperit ja sitoumukset on säilytettävä erillään 7 b §:ssä tarkoitettusta eläkesäätiön luetteloidusta katteesta sekä eläkesäätiön muusta omaisuudesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi erityisistä syistä myöntää poikkeuksia 2 momentin säännöksistä.

7 f §

Eläkesäätiön on työnantajan asettamalla vakuudella tai sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymällä muulla tavalla järjestettävä toimintansa siten, että syntyy vakuutettuja etuja turvaava suhde eläkesäätiön sitoumusten ja vastuukyvyn välille.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun vakuuden vähimmäismäärä on 500 000 markkaa, kuitenkin vähintään neljä kahdestoistaosaa säätiön vuoden vastuumenoista tai 15 prosenttia säätiön eläkevastuun määrästä. Vuoden vastuumenoilla tarkoitetaan eläkkeistä tilivuonna aiheutuneiden suoritusten ja eläkevastuun muutoksen yhteismäärää.

Säätiön toiminnan alkaessa vakuutta on asteittain kartutettava 2 momentissa tarkoitettuun vähimmäismäärään saakka neljän vuoden kuluessa siten, että kunkin kalenterivuoden lopussa vakuuden arvo on vähintään säätiön toiminnan alkamisen jälkeen päättyneiden kalenterivuosien lukumäärän osoittama määrä neljäsosa vakuuden vähimmäismäärästä. Vakuuden arvon on kuitenkin aina oltava vähintään 500 000 markkaa.

Eläkesäätiön toiminnan aikana on edellä tässä pykälässä tarkoitettu vakuus sen asettajan vaatimuksesta palautettava siltä osin kuin se kul-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

loinkin ylittää vakuudelle 2 tai 3 momentissa säädetyn vähimmäismäärän.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettua vakuutta voidaan käyttää vain 7 e §:n 1 momentissa tarkoitettua eläketurvasta aiheutuvien sitoumusten suorittamiseen, jolleivät kyseisen eläkevastuun katteena olevat varat siihen riitä.

Edellä 2 ja 3 momentissa säädettyä markkamäärää voidaan asetuksella muuttaa yleisessä hintatasossa tapahtunutta kehitystä vastaavasti.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

23 a §

Edellä 7 f §:ssä tarkoitettu vakuus on eläkesäätiön toiminnan päättyessä palautettava vakuuden asettajalle siltä osin kuin sitä ei ole käytetty 7 e §:n 1 momentissa tarkoitettua eläketurvasta aiheutuvien sitoumusten suorittamiseen.

Sen estämättä, mitä 22 ja 23 §:ssä säädetään, suoritus- tai konkurssitilassa olevan säätiön 2 a ja 2 b luvussa tarkoitettujen eläkevastuiden katteena olevat varat, joita ei ole laissa säädetyn etuoikeusjärjestyksen mukaan käytettävä muihin tarkoituksiin, on käytettävä ensisijaisesti kyseisen luvun mukaisten eläkkeiden ja muiden etujen turvaamiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, eläkesäätiön luetteloituun katteeseen saadaan sisällyttää eläketurvakeskuksen ennen tämän lain voimaantuloa antama luottovakuutus.

Eläkesäätiön on täytettävä 7 e §:n vaatimukset tämän lain voimaan tullessa olevan eläkevastuun osalta 12 vuoden kuluessa lain voimaantulosta siten, että ensimmäisen kalenterivuoden lopussa on täytetty vähintään yksi kahdestoistaosa, toisen kalenterivuoden lopussa vähintään kaksi kahdestoistaosaa ja vastaavasti seuraavien kalenterivuosien lopussa lain voimaantulosta kuluneiden vuosien lukumäärän osoittama määrä kahdestoistaosia kattamisvaatimuksesta. Sanottuna 12 vuoden aikana saadaan kuitenkin tämän eläkevastuun osalta soveltaa 7 e §:n 2 momentissa säädetyn 15 prosentin sijasta 20 prosentin rajoitusta. Sosiaali- ja terveysministeriö voi eri-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tyisistä syistä myöntää poikkeuksia tämän momentin säännöksistä.

Jos eläkesäätiö on rekisteröity ennen tämän lain voimaantuloa, työnantajan on kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta asetettava vähintään 500 000 markan määräinen, 7 f §:n mukainen vakuus ja kartutettava vakuutta noudattaen vastaavasti, mitä mainitun pykälän 3 momentissa säädetään.

Jos ennen tämän lain voimaantuloa rekisteröidyn eläkesäätiön sääntöihin sisältyy tämän lain vastaisia määräyksiä, niiden sijasta on noudatettava tämän lain säännöksiä. Säätiön hallituksen on viivytyksettä tehtävä päätös säätiön sääntöjen muuttamiseksi tämän lain mukaisiksi. Sääntöjen muutoksille on vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta haettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatilatalouden tuloverolain 13 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan maatilatalouden tuloverolakia muutettavaksi niin, että pinta-alaperusteisessa metsäverotuksessa myönnettävien uudistamisvähennyksen ja taimikkovähennyksen markkamääriä tarkistetaan näiden perusteena olevien menojen alentumisen johdosta. Uudistamisvähennyksen määrä kylvöalueilla samoin kuin taimikkovähennyksen määrä

alenisivat 100 markalla hehtaarilta ja istutusalueilla myönnettävän uudistamisvähennyksen määrä alenisi 400 markalla hehtaarilta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1993 toimitettavassa verotuksessa.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Vuoden 1991 alusta voimaan tulleen metsäverotusta koskevan uudistuksen yhteydessä lisättiin maatilatalouden tuloverolakiin (543/67) uudistamisvähennystä ja taimikkovähennystä koskevat säännökset. Lain 13 §:n 7 momentin mukaan vähennysten määrät tarkistetaan, jos metsäntutkimuslaitoksen laskelmien perusteella on todettu vähennysten määrien perusteena olevissa menoissa ainakin viiden prosentin lisäys tai alennus. Vähennysten määriä tarkistettiin vuoden 1992 alusta voimaan tulleella lailla (929/92).

Lain 13 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan verovelvollisella on oikeus metsätalouden puhtaasta tulosta erikseen vähentää metsän uudistamismenot uudistamisvähennyksenä luontaisen uudistamisen alueella 700 markkaa hehtaarilta, kylvöalueilla 1 600 markkaa hehtaarilta ja istutusalueilla 3 300 markkaa hehtaarilta. Saman momentin 3 kohdan mukaan taimikonhoitomienot saadaan vähentää taimikkovähennyksenä 900 markkaa hehtaarilta. Vähennyksiin on oikeus niillä verovelvollisilla, jotka valitsevat pinta-alaperusteisen verotuksen vuoden 1993 alusta 13 vuodeksi eteenpäin.

Metsäntutkimuslaitoksen laskelmien mukaan metsän kylvökustannukset, istutuskustannukset ja taimikonhoitokustannukset ovat muuttuneet siten, että laissa mainittuja markkamääriä pitäisi tarkistaa. Näiden kustannustason arvioidaan alentuneen noin 6–17 %:lla verrattuna laissa mainittuihin hehtaarilta tehtäviin vähennyksiin. Luontaisen uudistamisen alueilla hehtaarikohtaiset uudistamismenot ovat likimain entiset. Laskennassa on käytetty tarkistettuja tietoja vuosien 1991–1992 metsänhoidon kustannustasosta ja arviota vuoden 1993 kustannuskehityksestä.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan maatilatalouden tuloverolain 13 §:n 1 momentin 2 kohta muutettavaksi siten, että uudistamisvähennys kylvöalueella alennetaan 1 600 markasta 1 500 markkaan hehtaarilta ja istutusalueilla myönnettävä 3 300 markan vähennys alennetaan 2 900 markkaan hehtaarilta. Saman momentin 3 kohdan mukainen taimikkovähennys ehdotetaan alennettavaksi 900 markasta 800 markkaan hehtaarilta.

2. Esityksen vaikutukset

Ehdotetut muutokset lisäisivät metsätalou-

den puhdasta tuloa vuonna 1993 noin 15 miljoonalla markalla.

3. Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä metsäntutkimuslaitoksen ja verohallituksen ehdotuksen pohjalta.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1993 toimitettavassa verotuksessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maatilatalouden tuloverolain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä joulukuuta 1967 annetun maatilatalouden tuloverolain (543/67) 13 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta,
sellaisina kuin ne ovat 23 päivänä lokakuuta 1992 annetussa laissa (929/92), seuraavasti:

13 §

Verovelvollisella on oikeus maatilalla metsätalouden puhtaasta tulosta erikseen vähentää seuraavat suorittamansa menot jäljempänä mainituin edellytyksin:

2) metsän uudistamismenot (*uudistamisvähennys*), luontaisen uudistamisen alueella 700 markkaa hehtaarilta, kylvöalueilla 1 500 markkaa hehtaarilta ja istutusalueilla 2 900 markkaa hehtaarilta;

3) taimikonhoitomenot (*taimikkovähennys*) 800 markkaa hehtaarilta;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 199 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1993 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 27 päivänä elokuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Ilkka Kanerva